

Nowi geodeci

Na podstawie opracowania wykonanego na zlecenie Departamentu Geodezji i Kartografii Ministerstwa Infrastruktury przez Instytut Geodezji i Kartografii w ubiegłym roku prezentowaliśmy rozwiązania dotyczące wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa w krajach Piętnastki (GEODETA 5-12/2003). O zasadach obowiązujących w tym zakresie w krajach kandydujących do Unii Europejskiej dowiadujemy się z kolejnego opracowania IGiK*. Publikację jego fragmentów rozpoczynamy od Czech i Słowacji.

Kraje kandydujące do UE zaliczają zawód geodety i kartografa do zawodów regulowanych i jego wykonywanie podlega krajowym unormowaniom prawnym (aktom typu *Prawo geodezyjne i kartograficzne*). Wyjątkiem jest Litwa, która nie dopracowała się szczegółowych przepisów dotyczących wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych.

Do swoich aktów prawnych kraje te wprowadziły rozwiązania proponowane przez Unię Europejską. Uczyniono to w dwojaki sposób: albo przez odpowiednie zapisy w ustawach szczegółowych (sektorowych), albo przez wymienienie zawodu geodety i kartografa w ogólnych przepisach o działalności gospodarczej, dostosowujących prawo krajowe do dyrektyw UE w zakresie uznawania dyplomów i kwalifikacji.

Jako normę można przyjąć, że w krajach kandydujących do UE osoba wykonująca prace i czynności geodezyjne i kartograficzne musi posiadać odpo-

wiednie kwalifikacje zawodowe, a wyniki tych prac prowadzonych dla określonych ustawowo celów muszą być uwierzytelnione przez osobę posiadającą uprawnienia zawodowe nadawane przez odpowiedni organ administracji państwowej (lub – jak na Słowacji i w Słowenii – przez samorząd zawodowy). Warunkiem uzyskania uprawnień jest posiadanie dyplomu ukończenia szkoły kształcącej w kierunku geodezja i kartografia, odpowiedniej praktyki zawodowej oraz pozytywne zdanie egzaminu „na uprawnienia”. Jest to więc model obowiązujący również w Polsce. Przedsiębiorstwo wykonujące prace geodezyjne i kartograficzne musi zatrudniać co najmniej jedną osobę z właściwymi uprawnieniami (lub współpracować z taką osobą).

Większość krajów kandydujących do UE znajduje się w okresie strukturalnej przebudowy gospodarczej, wprowadzając model gospodarki wolnoryn-

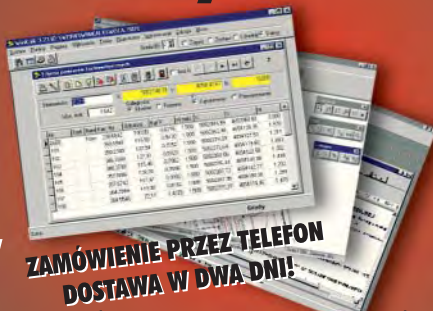
kowej. Niektóre z nich, kierując się swoimi potrzebami, już dawno uwzględniły problematykę otwarcia granic dla zagranicznych podmiotów gospodarczych wykonujących prace geodezyjne i kartograficzne. Litwa uczyniła tak w roku 1990 w ustawie *Prawo o przedsiębiorstwach*, umożliwiając uzyskanie licencji na wykonywanie tych prac osobom fizycznym i prawnym z innych krajów. Słowenia w 1999 r. wprowadziła rejestrację przedsiębiorstw zagranicznych i ich filii na takich samych warunkach (m.in. zaangażowania geodety uprawnionego) jak przedsiębiorstwa krajowe. W Słowacji dostępne akty prawne regulujące wykonywanie zawodu geodety i kartografa nie uwzględniają uznawania kwalifikacji zawodowych obywateli państw członkowskich UE. Zapis w ustawie o geodezji Republiki Czeskiej z 1994 roku umożliwia wydanie osobie fizycznej będącej obywatelem państwa członkowskiego UE uprawnień urzędowych, o ile spełni ona określone warunki.

R E K L A M A

Programy dla małych firm geodezyjnych

WinKalk (300-600 zł)

- Najpopularniejszy program do obliczeń geodezyjnych – 4000 użytkowników w całej Polsce
- Ponad 30 funkcji obliczeniowych (w tym projektowanie działek, obliczanie mas ziemi, stanowiska swobodne)
- Współpraca z 20 typami rejestratorów, komfortowa edycja danych
- Wyrównanie ściśle – sieci do 1000 punktów
- Raporty i szkice (także w skali)
- Nie wymaga szkolenia – siadasz i liczysz

ZAMÓWIENIE PRZEZ TELEFON
DOSTAWA W DWA DNI!

Polecamy też:

MikroMap
200-350 zł

Operat
200 zł

**proste
niedrogie
przystępne**

CODER – Firma Informatyczna
ul. Polna 3, 05-806 Komorów
tel./faks (0 22) 759-12-18
tel. kom. (0 601) 21-47-46
<http://www.coder.pl>
e-mail: coder@coder.pl

PRZY ZAMÓWIENIU WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ KOPII – ZNIŻKA AŻ DO 50%

w Unii Europejskiej (cz. I)

Do idei wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa organizacje międzynarodowe reprezentujące środowiska zawodowe krajów członkowskich (FIG i CLGE) podeszły w sposób zasadniczy. Przyjmując tę ideę, rozpoczęły badania podstawowe nad stanem geodezji i kartografii zarówno w skali światowej, jak i europejskiej. Badania te dotyczą systemów kształcenia i wykonywania zawodu. Obejmują zarówno rozpoznanie sytuacji w poszczególnych krajach, jak i analizy porównawcze. Ich celem jest wypracowanie wspólnych zasad – jak się wydaje – przynajmniej w stosunku do krajów członkowskich UE. Pomimo zasadniczej spójności zawodu (posiadającego wspólną „kulturę” i podstawy edukacyjne), pomiędzy krajami występuje duże zróżnicowanie zarówno w systemach (zakresach) kształcenia, jak i w sektorach objętych działalnością uznawaną za geodezyjną i kartograficzną. Stanowi to istotny problem w uznawaniu kwalifikacji zawodowych.

Jednym z zadań FIG jest opracowanie wytycznych dla zagwarantowania kompetencji przy rozpoczynaniu działalności w zawodzie geodety, tj. wymagań wykształcenia dla prowadzenia praktyki zawodowej, standardów zapewnienia jakości w systemie kształcenia geodetów i standardów globalnych kompetencji zawodowych. Należy to pogodzić z zasadą koncentrowania się na efektach procesu użytkowania kwalifikacji: nie jest istotne, w jaki sposób osoby zdobędą kwalifikacje w ich własnym kraju, ważny jest fakt, że je posiadają. Ma to związek z zasadą przyjętą z kolei przez CLGE: pełna harmonizacja programów studiów nie jest pożądana, ale pewien poziom zgodności jest konieczny, by klient europejski mógł spodziewać się uzyskania równego poziomu usług w ramach swobody ich świadczenia w UE.

Istnieje zgoda środowiska na ideę swobody świadczenia usług – na eliminowanie ograniczeń w branży geodezyjnej i na otwarte współzawodnictwo o zasięgu europejskim. Zjawisko globalizacji (internacjonalizacji) rynku usług geodezyjnych i kartograficznych uznano za fakt. Warunkiem uczestnictwa w rynku staje

się posiadanie certyfikatu jakości linii produkcyjnych ISO 9000.

Według opracowanego na zlecenie CLGE „Raportu o rynku usług geodezyjnych w Europie” produkt europejski brutto wynosi prawie 25 mld euro i jest wypracowywany przez rzeszę 500 tys. fachowców. Dominującą pozycję zajmują Niemcy, a także Włosi i Anglicy. Udział geodezji w produkcie krajowym brutto waha się od 0,02% do 0,53%.

Czechy

- Powierzchnia – 78,89 tys. km²
- Liczba ludności – 10,3 mln

Uczelnie kształcące w zakresie geomatyki

- Brno, Politechnika, Wydział Budownictwa: Katedra Geodezji i Kartografii
- Praga, Uniwersytet Karola, Wydział Przyrodniczy: Katedra Kartografii i Geoinformacji
- Praga, Politechnika Czeska, Wydział Budownictwa: Katedra Geodezji i Urządzeń Rolnych, Katedra Geodezji Wyższej, Katedra Geodezji Niższej i Kartografii, Katedra Geodezji Specjalnej

Działalność w dziedzinie geodezji i kartografii w Republice Czeskiej oparta jest na przepisach ustawy o geodezji z 1994 r. (jednolity tekst – c. 289/2001 Sb.) – *zákon o zeměměřičství*. Określa ona, że do wykonywania prac geodezyjnych uprawnione są tylko osoby posiadające kwalifikacje zawodowe. Za takie uważa się osoby z wykształceniem średnim lub wyższym o kierunku geodezyjnym. Wyniki prac geodezyjnych wykorzystywane do spraw związanych z prowadzeniem katastru nieruchomości i do sporządzania mapy zasadniczej oraz w budownictwie muszą być uwierzytelnione przez osobę fizyczną, której udzielono uprawnień urzędowych dla uwierzytelnienia wykonania prac geodezyjnych z zachowaniem dokładności odpowiadających przepisom prawnym, a w przypadku budownictwa – dodatkowo ustaleniom uzgodnionym na piśmie ze zleceniodawcą. W szczególności uwierzytelnieniu podlegają:

- mapy, kopie map, plany podziału iscalenia na podstawie danych geodezyjnych katastru nieruchomości i dokumentacji wytyczenia granic gruntów;
 - dokumentacja sporządzana dla potrzeb organu geodezji i katastru, dotycząca założenia, wznowienia lub przeniesienia punktu osnowy polowej oraz pomiaru szczegółu (obiektu) stanowiącego treść mapy zasadniczej;
 - podkłady geodezyjne dla celów budownictwa;
 - dokumentacja dotycząca założenia, wznowienia lub przeniesienia punktu osnowy polowej oraz pomiaru szczegółu (obiektu) stanowiącego treść mapy sporządzanej dla celów obronności państwa. Uprawnienia urzędowe nadaje Urząd Geodezji i Katastru, a w przypadku osób sporządzających dokumentację do celów obronności państwa – Ministerstwo Obrony.
- Nadaje się je na pisemną prośbę osoby, która:
- jest w pełni zdolna do podejmowania czynności prawnych i jest nienaganna;
 - uzyskała wykształcenie wyższe w kierunku geodezyjnym, co najmniej z programem dla stopnia magisterskiego i legitymuje się co najmniej 5-letnim stażem zawodowym w Republice Czeskiej w wykonywaniu prac geodezyjnych;
 - zdała pomyślnie egzamin z kwalifikacji zawodowych.

Dla celów tej ustawy, jako osobę nienaganną uznaje się tego, kto nie był skazany prawomocnym wyrokiem: za czyn przestępczy, którego faktyczna podstawa związana jest z wykonywaniem prac geodezyjnych lub za czyn przestępczy, popełniony świadomie, z bezwarunkowym ograniczeniem wolności na okres co najmniej 1 roku.

Po pomyślnym zdaniu egzaminu właściwy organ rozstrzyga o udzieleniu uprawnień urzędowych i w terminie do 10 dni od uprawnienia wydaje uprawnienia urzędowe.

Jeśli osoba fizyczna będąca obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest posiadaczem uprawnień podobnych do uprawnień urzędowych uzyskanych według przepisów ustawy o geodezji, właściwy organ wyda tej osobie

uprawnienia urzędowe na jej pisemną prośbę, o ile jest w pełni zdolna do podejmowania czynności prawnych i jest osobą nienaganną oraz zda pomyślnie egzamin wyrównawczy z kwalifikacji zawodowych lub odbędzie w Republice Czeskiej 3-letnią praktykę zawodową w wykonywaniu prac geodezyjnych, dla których występuje o uzyskanie uprawnień urzędowych.

Pisemną prośbę o udzielenie uprawnień urzędowych składa się do inspektoratu geodezyjnego i katastralnego właściwego dla miejsca stałego pobytu. Jeśli dana osoba nie posiada miejsca stałego pobytu na terytorium Republiki Czeskiej, składa podanie do inspektoratu w Pradze, a w przypadku uwierzytelniania dokumentacji sporządzanej dla celów obronności państwa – do Ministerstwa Obrony. Urząd i ministerstwo prowadzą listy osób, którym udzieliły uprawnień urzędowych. Obie te instytucje udostępniają je do wglądu.

Do egzaminu może przystąpić jedynie osoba, która wystąpiła o udzielenie uprawnień urzędowych i spełnia określone ustawą warunki. Egzamin odbywa się przed fachową komisją egzaminacyjną, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia doręczenia pisemnego podania o udzielenie uprawnień urzędowych do właściwego organu. Egzamin odbywa się w języku czeskim.

Na egzaminie należy wykazać się teoretyczną i praktyczną znajomością czynności geodezyjnych, dla których występuje się o udzielenie uprawnień urzędowych, znajomością odpowiednich przepisów prawnych oraz umiejętnością ich zastosowania i kwalifikacjami fachowymi uwierzytelnienia wyniku pracy geodezyjnej w praktyce. Osoba, która nie zdała egzaminu, ma prawo do jednej powtórki nie później niż w ciągu 6 miesięcy. O ile nie zda i w tym terminie, o udzielenie uprawnień urzędowych może wystąpić ponownie dopiero po upływie 2 lat.

Osoba fizyczna z uprawnieniami urzędowymi odpowiada za poziom fachowy uwierzytelnianych przez siebie wyników prac geodezyjnych, za uzyskanie wymaganych dokładności oraz za zgodność i kompletność opracowania z przepisami prawnymi. Używa ona tytułu „inżynier geodeta uprawniony urzędowo”. Uwierzytelniony wynik pracy geodezyjnej opatrzone jest tekstem: „Opracowanie i dokładność odpowiada przepisom prawnym”, a uwierzytelniona kopia mapy – „Stwierdza się zgodność kopii z mapą”. Uprawnienie urzędowe wygasa na pisemną prośbę jego posiadacza albo jeśli ten

umrze lub zostanie uznany za zmarłego. Właściwy organ administracji państwowej odbiera uprawnienia urzędowe, jeżeli pominięte zostaną niektóre fakty wymienione w ustawie oraz przy ciężkim lub powtarzającym się naruszeniu zasad wykonywania prac z zakresu geodezji, na okres najwyżej 5 lat.

Słowacja

- Powierzchnia – 49,03 tys. km²
- Liczba ludności – 5,4 mln

Uczelnie kształcące w zakresie geomatyki

- Bratysława, Politechnika, Wydział Budownictwa: Katedra Geodezji Teoretycznej, Katedra Kartografii i Urządzeń Rolnych, Katedra Geodezji
- Bratysława, Uniwersytet Komeńskie-go, Wydział Nauk Przyrodniczych: Katedra Kartografii, Geoinformacji i Teledetekcji
- Koszyce, Politechnika, Wydział Górnicztwa, Ekologii, Sterowania Procesami i Geodezji: Katedra Geodezji i Geofizyki

Podstawę uzyskiwania uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii na Słowacji stanowią następujące akty prawne:

■ ustawa 215/1995 Z.z. z 12 września 1995 r. o geodezji i kartografii – *zákon o geodezii a kartografii*,

■ ustawa 216/1995 Z.z. z 12 września 1995 r. o Izbie Geodetów i Kartografów – *zákon o Komore geodetov a kartografov* (dziennik ustaw nr 74/1995).

Ustawa o geodezji i kartografii ustala, że kwalifikacje do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych posiada osoba fizyczna, która ma pełne wykształcenie średnie lub wyższe w dziedzinie geodezji i kartografii. Osoba prawna posiada te kwalifikacje, gdy ustanowi odpowiedzialnego przedstawiciela, który spełnia warunki określone powyżej.

Niektóre prace geodezyjne i kartograficzne wymagają uwierzytelnienia. Te przekazywane do państwowego zasobu uwierzytelnia osoba fizyczna posiadająca kwalifikacje i uprawnienie udzielone według specjalnego przepisu ustawy o Izbie Geodetów i Kartografów. Może je uzyskać osoba fizyczna, która:

■ ma ukończone studia wyższe w dziedzinie geodezji i kartografii oraz pięć lat

praktyki po uzyskaniu wyższego wykształcenia,

■ zda egzamin kwalifikacyjny.

Ustawa 216 z 12 września 1995 r. ustanawia Izbę Geodetów i Kartografów, która jest samorządową organizacją zawodową, skupiającą uprawnionych geodetów i kartografów uwierzytelniających wybrane prace geodezyjne i kartograficzne. Izba m.in.:

■ wydaje i odbiera uprawnienia do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych – we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność;

■ prowadzi rejestr uprawnionych geodetów i kartografów;

■ przeprowadza egzaminy kwalifikacyjne.

Izba dopuści do egzaminu kwalifikacyjnego osobę fizyczną, która spełnia warunki wpisu do rejestru uprawnionych geodetów i kartografów:

■ jest zdolna do podejmowania czynności prawnych;

■ jest nienaganna;

■ posiada wyższe wykształcenie w dziedzinie geodezji i kartografii oraz pięć lat praktyki po uzyskaniu wyższego wykształcenia.

Członkostwo w izbie jest obowiązkowe i rozpoczyna się wraz z wpisem do rejestru uprawnionych geodetów i kartografów. W wyniku wpisu izba wydaje osobie fizycznej uprawnienia do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych i okrągłą pieczęć. Tematykę i zakres egzaminu kwalifikacyjnego określa izba w uzgodnieniu z Urzędem Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej. Osobą fizyczną, która uzyskała tytuł geodety uprawnionego (według zarządzenia Słowackiego Urzędu Geodezji i Kartografii c. 11/1974 Zb. o pracach geodezyjnych w budownictwie) przed wejściem w życie powyższej ustawy, izba wpisywała do rejestru uprawnionych geodetów i kartografów na podstawie pisemnej prośby tej osoby. Egzamin kwalifikacyjny w tym przypadku nie obowiązywał. Osoba fizyczna, która nie wystąpiła z taką prośbą w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, utraciła uprawnienia do wykonywania funkcji geodety uprawnionego.

* „Badania analityczne regulacji prawnych dotyczących uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa w krajach UE oraz w krajach kandydujących” wykonał zespół autorski w składzie: dr **Teresa Baranowska**, **Michał Grodzicki** oraz dr **Ewa Wysocka**